

Elsäkerhetsverkets författningssamling

ISSN 1103-405X

Utgivare: Kerstin Risshytt

Elsäkerhetsverkets föreskrifter om viss elektrisk materiel samt allmänna råd om dessa föreskrifters tillämpning;

**ELSÄK-FS
2000:1**

Utkom från trycket
den 7 april 2000

beslutade den 14 mars 2000.

Med stöd av 11, 12 och 13 §§ förordningen (1993:1068) om elektrisk materiel meddelar Elsäkerhetsverket följande föreskrifter¹.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller för elektrisk materiel.

Föreskrifterna gäller inte för:

1. elektriska komponenter avsedda att monteras i annan elektrisk materiel och vilkas säkerhet huvudsakligen endast kan bedömas när de är monterade,
2. elektrisk materiel som är avsedd för export till tredje land,
3. elektrisk materiel som utgör krigsmateriel enligt förordningen (1992:1303) om krigsmateriel.

För nedan angiven elektrisk materiel gäller inte 4–11 §§:

4. elektrisk materiel konstruerad för användning vid en märkspänning under 50 V växelström eller 75 V likström respektive över 1 000 V växelström eller 1 500 V likström,
5. elektrisk materiel för användning i explosionsfarlig miljö,
6. elektriska medicintekniska produkter och elektrisk materiel för radiologi,
7. elektrisk materiel som utgör delar för varu-, varuperson- och personhissar,

¹ Jfr rådets direktiv 73/23/EEG av den 19 februari 1973 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser (EGT L 77, 26.3.1973, s. 29, Celex 373L0023) ändrat genom rådets direktiv 93/68/EEG (EGT L 220, 30.8.1993, s. 1, Celex 393L0068). Se även Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (EGT L 91, 7.4.1999, s. 10, Celex 399L0005).

8. elmätare,
9. elstängselapparater,
10. specialiserad elektrisk materiel för användning på fartyg, luftfartyg eller järnväg, vilka uppfyller säkerhetsbestämmelser utarbetade av internationella organ i vilka EES-medlemsländerna är representerade.

Bestämmelserna i tredje stycket punkt 4–10 gäller inte för radio- och teleterminalutrustning.

För stickproppar och uttag som omfattas av 12 § gäller inte 5–8, 10 och 11 §§.

Definitioner och ordförklaringar

2 § I dessa föreskrifter används följande definitioner och ordförklaringar:

Anmält organ ett organ som anmälts för uppgiften enligt lagen (1992:1119) om teknisk kontroll eller motsvarande bestämmelser i något annat land inom EES. Med anmälda organ jämförs organ i tredje land med vilket Europeiska gemenskaperna har träffat avtal om ömsesidigt erkännande avseende bedömning av överensstämmelse, om organet har anmälts för uppgiften enligt reglerna i avtalet. Ett anmält organ enligt dessa föreskrifter skall vara anmält för uppgiften att utfärda en rapport om överensstämmelse med säkerhetskraven.

EES Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Harmoniserad standard en icke bindande teknisk specifikation som upprättats och offentliggjorts efter gemensam överenskommelse mellan EES-medlemsländernas erkända standardiseringsorgan.

Radio- och teleterminalutrustning elektrisk materiel som utgör radio- och teleterminalutrustning och som omfattas av lagen (2000:121) om radio- och teleterminalutrustning.

Stickpropp och uttag för allmänbruk stickpropp och uttag för användning för hushållsbruk samt användning i kommersiella lokaler och industri-lokaler för ändamål som inte kräver något speciellt industriellt utförande.

Tillverkare fysisk eller juridisk person som ansvarar för konstruktion, tillverkning, förpackning och märkning av elektrisk materiel i avsikt att släppa ut den på EES-marknaden i eget namn, oavsett om konstruktionen, tillverkningen, förpackningen eller märkningen har utförts av honom eller utav honom utsedd part.

Tillverkarens representant fysisk eller juridisk person inom EES som tillverkaren utsett för att på hans vägnar fullgöra vissa av hans åligganden, som anges i dessa föreskrifter.

Tredje land land utanför EES.

Säkerhetskrav

3 § De övergripande säkerhetskraven finns angivna i 4–7 §§ förordningen (1993:1068) om elektrisk materiel.

All väsentlig information som behövs för att elektrisk materiel ska kunna användas för avsett ändamål och på ett säkert sätt skall vara skriven på svenska samt finnas angiven på materielen eller, om detta inte är möjligt, i en medföljande bruksanvisning. Detta gäller om materielen är avsedd att användas i Sverige.

Antagande om överensstämmelse med säkerhetskraven

4 § Elektrisk materiel skall, om inte annat visas, anses uppfylla säkerhetskraven då materielen är utförd enligt:

1. svensk standard som överför harmoniserad standard för sådan materiel eller,
2. då sådan standard enligt 1 saknas, gällande IEC-publikationer för sådan materiel, vilka meddelats av Europeiska kommissionen.

Radio- och teleterminalutrustning skall, om inte annat visas, även anses uppfylla säkerhetskraven då utrustningen är utförd enligt standarder angivna i 5 § lagen (2000:121) om radio- och teleterminalutrustning.

Marknadstillträde och tagande i bruk

5 § Elektrisk materiel får släppas ut på marknaden endast om den uppfyller säkerhetskraven i 3 § och kraven i 7–10 §§. Materielen skall vara CE-märkt enligt 6 §.

För radio- och teleterminalutrustning gäller bestämmelserna i första stycket även då utrustningen tas i bruk. Vidare gäller för sådan utrustning att tillverkaren eller dennes representant, som alternativ till de förfaranden som anges i 7–11 §§, kan använda förfaranden för bedömning av överensstämmelse som anges i föreskrifter utgivna av Post- och telestyrelsen.

CE-märkning

6 § Bestämmelser om CE-märkningens utseende och anbringande finns i lagen (1992:1534) om CE-märkning.

Tillverkaren eller dennes representant skall sätta CE-märkningen på materielen eller, om det inte är möjligt, på förpackningen, bruksanvisningen eller garantisedeln.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte för radio- och teleterminalutrustning. Bestämmelser om CE-märkning av sådan materiel finns i föreskrifter utgivna av Post- och telestyrelsen.

EG-försäkran om överensstämmelse

7 § Tillverkaren eller dennes representant skall upprätta en EG-försäkran om överensstämmelse.

EG-försäkran om överensstämmelse skall innehålla:

1. namn och adress på tillverkaren och, i förekommande fall, även på dennes representant,
2. beskrivning av materielen som entydigt identifierar den, såsom materielslag, fabrikatets namn eller varumärke, typbeteckning m.m.,
3. försäkran om att materielen överensstämmer med bestämmelserna i dessa föreskrifter eller bestämmelserna i de direktiv som ligger till grund för dessa föreskrifter,
4. hänvisning till harmoniserade standarder eller delar däri som tillämpats för försäkran om överensstämmelse eller,
5. där detta är tillämpligt, hänvisning till andra standarder eller tekniska specifikationer eller delar däri som tillämpats för försäkran om överensstämmelse,
6. underskrift, med uppgift om befattning, av den som är behörig att utfärda försäkran på uppdrag av tillverkaren eller dennes representant,
7. de två sista siffrorna i det årtal då materielen försågs med CE-märkningen för första gången för materieltypen ifråga,
8. datum för undertecknandet.

EG-försäkran om överensstämmelse skall vara skriven på något av gemenskapens officiella språk.

Den som tillverkar eller släpper ut radio- och teleterminalutrustning på marknaden inom EES skall leverera EG-försäkran om överensstämmelse med utrustningen.

Teknisk dokumentation

8 § Tillverkaren skall utarbeta en teknisk dokumentation. Den tekniska dokumentationen skall möjliggöra en bedömning av den elektriska materielens överensstämmelse med kraven i dessa föreskrifter. Av dokumentationen skall framgå, så långt det är nödvändigt för en sådan bedömning, den elektriska materielens konstruktion, tillverkning och funktion.

Den tekniska dokumentationen skall innehålla:

1. en allmän beskrivning av materielen som entydigt identifierar den,
2. översiktliga konstruktionsritningar och tillverkningsritningar samt scheman över komponenter, underenheter, kretsar etc,
3. beskrivningar och förklaringar som behövs för att förstå dessa ritningar och scheman och hur den elektriska materielen fungerar,
4. en lista på de standarder som helt eller delvis har följts samt, till den del standarder inte har följts, beskrivningar av de lösningar som har valts för att uppfylla säkerhetskraven,

5. resultat av gjorda konstruktionsberäkningar, genomförda undersökningar etc,
6. provningsrapporter (provningsprotokoll).

Tillverkningskontroll

9 § Tillverkaren skall vidta alla de åtgärder som behövs för att det i tillverkningsprocessen skall säkerställas att de tillverkade exemplaren överensstämmer med den tekniska dokumentationen och tillämpliga krav i dessa föreskrifter.

Förvar av EG-försäkran om överensstämmelse samt teknisk dokumentation

10 § Tillverkaren eller dennes representant skall förvara den tekniska dokumentationen inom EES-ländernas territorium under tio år efter det att materielen släppts ut på marknaden inom EES. Kopia av EG-försäkran om överensstämmelse skall förvaras tillsammans med den tekniska dokumentationen.

Om varken tillverkaren eller dennes representant är etablerad inom EES skall denna skyldighet åvila den som släpper ut materielen på marknaden inom EES.

Uppvisande av EG-försäkran om överensstämmelse samt teknisk dokumentation

11 § Den som i Sverige tillverkar eller till Sverige importerar elektrisk materiel, för att släppa ut den på marknaden, skall kunna överlämna kopia av EG-försäkran om överensstämmelse inom fem arbetsdagar efter begäran från Elsäkerhetsverket.

Bestämmelserna i första stycket gäller även den som inom landet upplåter, saluför eller på annat sätt överlåter elektrisk materiel.

Den som i Sverige tillverkar eller till Sverige importerar elektrisk materiel från tredje land, för att släppa ut den på marknaden, skall kunna visa upp den tekniska dokumentationen inom rimlig tid efter begäran.

Stickproppar och uttag för allmänbruk

12 § Stickproppar och uttag för 230 V växelström och märkströmmar upp till och med 16 A, avsedda för allmänbruk, skall för att få användas, uppåtåtas, saluföras eller på annat sätt överlåtas inom landet, vara utförda enligt nedan angivna måttblad. De skall dessutom vara certifierade av ett anmält organ.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte för stickproppar och uttag med funktioner utöver fasledare, neutralledare och skyddsledare samt för speciella anslutningsdon som inte är losskopplingsbara utan hjälp av verktyg.

Måttblad för stickproppar och uttag för allmänbruk:

Publikation	Måttblad
SS 428 08 34, utgåva 1, 1998	I, II, III, III a, IV, IV a, VII, VII a XVI, XVII
SS 428 08 68, utgåva 1, 1999	I
SS 428 08 68, tillägg T1, 2000	II
SS-EN 50 075, utgåva 1, 1991	I
EMKO-TUI (231-SEC) SF 107/82	XIX
SS 428 08 31, utgåva 3, 1995	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII

Tillsyn

13 § Den från vilken Elsäkerhetsverket tagit ut elektrisk materiel för provning, skall erhålla ersättning motsvarande inköpspris, inklusive mervärdesskatt, samt kostnader för frakt.

14 § Om materielen vid provningen inte uppfyller säkerhetskraven enligt 4–7 §§ förordningen (1993:1068) om elektrisk materiel och med stöd av denna förordning föreskrivna säkerhetskrav, skall tillverkare, importör eller den som har tillhandahållit materielen ersätta Elsäkerhetsverket för dess kostnader för inköp av materielen samt kostnaden för provningen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Dessa föreskrifter träder i kraft den 8 april 2000.

Genom dessa föreskrifter upphävs Elsäkerhetsverkets föreskrifter (ELSÄK-FS 1994:9) om viss elektrisk materiel, reviderad kontrollordning samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

Radio- och teleterminalutrustning får fram till den 8 april 2001 släppas ut på marknaden eller tas i bruk, om den uppfyller kraven för detta enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

JAAK NÖU

Stefan Villa

Kommentarer till enskilda paragrafer

Till 1 §

Exempel på sådana elektriska komponenter som normalt omfattas av undantaget enligt andra stycket punkt 1 är:

- aktiva komponenter som integrerade kretsar, transistorer, dioder, likriktare, tyristorer, dopade halvledare,
- passiva komponenter som kondensatorer, induktansspolar, motstånd,
- apparatinterna elektromekaniska komponenter som kopplingar, anordningar för mekaniskt skydd, reläer för kretskortsmontage och mikroströmbrytare.

Andra elektriska komponenter som är avsedda att installeras eller monteras i annan elektrisk materiel, men för vilka det är möjligt att huvudsakligen bedöma säkerheten före installation/montage, omfattas av föreskrifterna. Detta gäller t ex en del typer av transformatorer och elektriska motorer samt lampor, kablar, säkringar, installationströmställare och andra installationsapparater.

Sådan materiel som är undantagen från 4–11 §§ i föreskrifterna skall uppfylla gällande säkerhetskrav. Föreskrifterna innehåller inga närmare bestämmelser om hur överensstämmelse med säkerhetskraven skall visas men den som släpper ut materielen på den svenska marknaden bör upprätta och förvara relevanta underlag.

Till 4 §

En förteckning över harmoniserad standard som antas ge överensstämmelse med säkerhetskraven utges av Europeiska kommissionen och publiceras i C-serien i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT) med referens till lågspänningsdirektivet. Kopior ur EG:s tidning kan beställas från Kommerskollegium. Svensk standard, som överför harmoniserad standard, framgår av den översikt som utges av Svenska Elektriska Kommissionen (SEK).

För elektrisk materiel som inte omfattas av 4 § i dessa föreskrifter är den allmänna bestämmelsen om antagande av överensstämmelse angiven i 8 § förordningen (1993:1068) elektrisk materiel tillämplig.

² Allmänna råd utgör sådana generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende.

ELSÄK-FS 2000:1

Till 5 §

Utöver att uppfylla säkerhetskraven enligt dessa föreskrifter kan det för elektrisk materiel finnas andra väsentliga krav som måste uppfyllas innan materielen får släppas ut på marknaden eller tas i bruk. Detta gäller till exempel radioutrustning och teleterminalutrustning för vilka ytterligare krav regleras i särskilda föreskrifter utgivna av Post- och telestyrelsen.

Till 7 §

Mall för EG-försäkran om överensstämmelse kan erhållas från Elsäkerhetsverket.